

90375

الشَّهِيدُ عَبْدُ اللَّهِ عَزَّام
رَجُلٌ دَعَا دَعْوَةَ وَمَدْرَسَتَهُ جِهَادًا

Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Araştırmaları Merkezi Kütüphanesi	
Dem. No:	90375
Tas. No:	922,97 ABD

تَأَلِيفُ
حَسَنِیْ أَدَهْمُ جَرَّارُ
Dar al-Bayja 1990

● Şehid Abdullah Azzam'ın Arabuluculuğuyla Gerçekleşmiş Rabbani İle Hikmetyar'ın İttifakı

Şehid Abdullah Azzam, geçen Temmuz ayı ortalarında Afganistan'ın Ferhar bölgesinde meydana gelen olayın büyük anlaşmazlıklara sebep olmasını önlemek için elinden gelen bütün gayreti sarfetmişti. Bu olay sebebiyle mücahit liderleri arasında vuku bulan bazı ihtilafli konuların şer'i yollardan halledilebilmesi için sürekli taraflar arasında arabuluculuk yapmıştı. İslam düşmanlarının gözüne batmasının ve onların kendisine kasdetmelerinin bir sebebi de belki bu yönüydü.

1. Geçmişte vuku bulan bütün ihtilafli meselelerin çözüme kavuşturulması, bu meseleler hakkında hüküm verilmesi için bir şer'i mahkeme kurulması esirler konusunda ve diğer bütün davalarda şer'i hükmün aynen uygulanması, mahkemenin kararına uyulması ve görevini hakıyla yerine getirebilmesi için mahkemeye yardımcı olunması üzere anlaşlık.

Bunun yanısıra, her hizib emirinin bu mahkemede görev yapacak bir kişi seçmesi, iki mükellef arasında mahkemenin teşkili konusunda ihtilaf çıkması halinde bunların, Pakistan Cemaat-ı İslamiye emiri Kadî Hüseyin Ahmed'in reyine başvurmaları üzerine anlaşlık.

2. Şu andan itibaren aşağıdaki konularda cephelelerdeki komutanlarımız amirlerimizi ulaştırmak üzere anlaşlık:

- Her türlü çatışmayı durdurmaları ve bir Müslümana katiyetle ateş etmemeleri,
- Bilhassa Şetral-Bedeşşan-Tahhar ve Caci-Gürbend yollarını, ve bunların dışında kalan bütün yılları mücahitlere ve kafilelerine açmaları.
- Mal, silah ve zahireleri gasbetmemeleri,
- Birbirleri aleyhine propaganda yapmamaları,
- Bu sayılan konularda bizim emirlerimize muhalif davrananlardan Allah (cc) önünde, mücahid teşkilatları önünde, İslam alemi önünde beri olacağımızı, muhalif davrananın muhalefetinden doğan sorumluluğu kendisine yükleyeceğimizi,

3. Bu hususlar üzerinde bir beyanatta bulunmak üzere anlaşlık. Yüce Allahtan bizi işlerin ve sözlerin en hayırlısına muvaffak kılmasını dileriz. Ey Rabb'imiz bizim günahlarımızı ve işimizde ileri gitmemizi başışla, ayaklarımızı sabit kıl ve bizlere kafirler topluluğuna karşı yardımcı ol.

Üstad Burhaneddin Rabbani, Cemiyet-i İslamiye emiri - İmza - Mühendis Gülbeddin Hikmetyar, Hizb-i İslami emiri - İmza -

Alemlerin Rabb'i olan Allah'a hamd, Resulullah (S)'a onun aline ve ashabına ve yardımcılarına selam ve selam olsun.

Cemiyet-i İslami'nin emiri Şeyh Burhaneddin Rabbani ile Hizb-i İslami'nin emiri Mühendis Gülbeddin Hikmetyar arasında aşağıdaki hususlar da anlaşma sağlanmıştı:

Anlaşmanın imzalanması esnasında hazır bulunanlardan, Cidde Kral Abdülaziz Üniversitesi eski rektörü Muhammed Ömer Zübeyr yaptığı açıklamada: "Abdullah Azzam'ın şehadetinden bir gün önceki perşembe gününde, Hikmetyar ile Rabbani arasında bir ittifakin sağlanması için gün boyu gayret sarfettiğini bildir-

بسم الله الرحمن الرحيم

المصالح

الحمد لله رب العالمين، والسلام على رسول الله، وعلى آله وأصحابه وأئمة الهدى من بعده...
 بعد: نعمت الله على من آمن به من الصالحين...
 الأسرار الآتية:

والانقسام على تشكيل محكمة قضاء شرعية للحكم في جميع النزاعات التي حدثت سابقاً وتحت الشريعة في حق جميع القضايا المخروجة والحكم في حق الأسرى وتحريرهم من الأعداء، والالتزام بحكم المحكمة، ومنها فيما يتعلق مهنتها.

كما اتفقت على أن يتدار كل أمير وأحد تشكيل هذه المحكمة، فإذا اختلف الكلفان بتشكيل المحكمة، يشترك معها القاضي حسين أحمد أمير الجماعات الإسلامية في باكستان.

اتفقت على أن تصدر أوامرنا لقادتنا في الجبهات من الآن والأسرار الآتية:

- 1- إيقاف القتال فيما بينهم وعدم إطلاق النار على أي مسلم.
- 2- فتح جميع الطرق أمام المجاهدين وتوافيقهم وخاصة طريق شترال بدخشان.
- 3- عدم اغتصاب الأسرار أو السلاح أو القناطر.
- 4- وقت الاحتشاد والمنايات والتصريحات المتضادة.
- 5- كبر من مخالفت ما تقدم فأننا نثرا عنه أمام الله، وإمام المنظمات، وإمام العالم الإسلامي، ونحمل المخالف مسؤولية أي مخالفة لهذا.

اتفقت على إصدار بيان بذلك، وتعدو الله أن يوفقنا لتفسير الأحكام والأحكام، وهذا القدر لما توفينا، والسرقات في أسرارنا، وبنيته العادلة، والصفحة على الصوم الكافرة.

المهندس كليلدين حكمتيار
 أمير الحرب الإسلامي

di." Dr. Muhammed Zübeyr, el-Muslimun gazetesine yaptığı açıklamalarında, Abdullah Azzam'la geçen son gününe ilişkin şöyle bir hatırasına da yer veriyor: "Rabbani ve Hikmetyar'ın anlaşma metnine imza koymalarında hazır bulunmak üzere yola çıkacaktık. Abdullah Azzam' da gelmek istemiş mi? diye sorduk. Çok yorgun bir halde olmasına rağmen, üzerin-

deki yorgunluğu atarak bizimle beraber çıktı. Yolda, her zaman giydiği askeri parkeyi göstererek, "sana kurşun geçirmez bir elbise alalım" diye söyledim. Bunun üzerine: Biz buraya şehid olmak için geldik, belki de onlar senden önce davranırlar ve sen sözünü ettiğin elbiseleri alamamış olur- sun, diye cevap verdi." Pakistan polisi Abdullah Azzam'ın

şehid edilmesi üzerine yaptığı tahrikat esnasında, üstadın Seb'ül-Le-Cami'ine gitmek üzere geçeceği yolun üzerinde bir yere de bomba yerleştirildiğini tesbit etti. Abdullah Azzam'a daha önce bir suikast düzenlenmiş ancak başarılı olamamış Pakistan polisi, son suikast hadisesinin çok sistemli ve dikkatlice gerçekleştirildiğine işaret etti.

Senegal ve Moritanya Arasında Yeniden Sürtüşme

Sınır boyunca görev yapan bazı yardım teşkilatlarına dayanan kaynakların bildirildiğine göre, Senegal ve Moritanya son haftalarda, sınıra yakın bölgelerdeki asker sayısını artırdı. Senegal nehrinin her iki yakasına yayılan karşılıklı kuvvetler alarm durumunda tutuluyorlar.

Bazı batılı ajansların verdikleri habere göre, Senegal ve Moritanya arasındaki sınır anlaşmazlığı yeniden gündeme gelmeye başladı. Haberlerde, Senegal ile Moritanya arasında sınır kabul edilen Senegal nehrinin her iki yakasında da çatışmaların vuku bulunduğu bildirildi. Çatışmalar iki ülke arasındaki sınırın 800 km'lik kısmında vuku buluyor.

Moritanya ile Senegal arasındaki ikili problem, Fransız yönetiminin kışkırtmaları sonunda, geçtiğimiz Mayıs ayı ortalarında Senegalililerin, Senegal'in başkenti Dakar'da ikamet eden Moritanyalılara saldırılarına neticesi çıkan çatışmalar dolayısıyla şiddetlenmişti. Bu olaylarda çok sayıda Moritanyalı tüccarın dükkanları yağmalandı ve onlarca Müslüman

koruyabilmek için küçük devletler tesis ettiler. Senegal ve Moritanya da bu şekilde ortaya çıktı. Fransızlar Senegal ile Moritanya arasında Senegal nehrini sınır kabul ettiler. Oysa bu nehrin her iki tarafında da hem siyah Afrikalılar hem de beyaz Moritanyalılar yaşıyorlar. Ayrıca bu ülke arasındaki sınır boyunca geçmişten beri devam eden ticari faaliyetler yürütülmekte.

Haberlerde bildirildiğine göre, Senegal-Moritanya sınırı boyunca devam eden ticari faaliyetler son çatışmalar dolayısıyla durduruldu. Sınır boyunca bugüne kadar çıkan çatışmalarda çok sayıda insan öldürüldü ve çoğu Senegal'de ticaret yapan Moritanyalılara ait olmak üzere milyonlarca dolarlık ticari eşya telef edildi.

Sınır boyunca görev yapan bazı yardım teşkilatlarına dayanan kaynakların bildirildiğine göre, Senegal ve Moritanya son haftalarda, sınıra yakın bölgelerdeki asker sayısını artırdı. Senegal nehrinin her iki yakasına yayılan karşılıklı kuvvetler alarm durumunda tutuluyorlar.

al-Awzā'ī and Sufyān al-Thawrī, *JAOS* 122 (2002) 25–37; Steven C. Judd, al-Awzā'ī and Sufyān al-Thawrī. The Umayyad *madhhab*?, in Peri Bearman, Rudolph Peters, and Frank E. Vogel (eds.), *The Islamic school of law. Evolution, devolution, and progress* (Cambridge MA 2005), 10–25; Anke Bouzenita, *'Abdarrahmān al-Auza'ī. Ein Rechtsgelehrter des 2. Jahrhunderts d. H. und sein Beitrag zu den Siyar*, Berlin 2001, esp. 15–85.

STEVEN C. JUDD

Āzūd al-Dawla

Sultān Aḥmad Mīrzā **Āzūd al-Dawla** (1239–1319/1824–1901 or 1902) was the forty-ninth son of the Qājār ruler Fath 'Alī Shāh (r. 1212–50/1797–1834), by his favorite wife Tāvus Khānum (Tāj al-Dawla). During his long life as a Qājār prince, he governed several parts of Persia (Burūjird, Malāyir, Tusirkān, Qazvīn, and Hamadān), and for about two years (from 1884 to 1886) was the deputy superintendent of the shrine of Imām Riḍā (d. 203/818), in Mashhad. However, he is known mainly for a candid book he wrote on the wives and offspring of Fath 'Alī Shāh, called *Ta'rikh-i Āzūdī* ("Āzūdī history"), which contains some information on Āghā Muḥammad Khān Qājār (r. 1789–97) as well. The book is an invaluable and reliable source for the study of inner functioning of Fath 'Alī Shāh's court. It was written in 1304/1887 at the request of Muḥammad Ḥasan Khān I'timād al-Saltāna (d. 1896), Minister of Publications, when the author was sixty-five years old, and it is based on the author's own observations (he was ten years old when his father died) and on information provided by close relatives. Āzūd al-Dawla's book was not published in Iran until 1949, although a poor edition appeared in India in 1306/1889.

BIBLIOGRAPHY

Sultān Aḥmad Mīrzā Āzūd al-Dawla, *Ta'rikh-i Āzūdī*, ed. 'Abd al-Ḥusayn Navā'ī, Tehran 1977¹, 1997².

KAMBIZ ESLAMI

'Azzām, 'Abdallāh

'**Abdallāh 'Azzām** (1941–89), an influential theoretician of *jihād*, was born to a family of modest means in the village of Silat al-Ḥārithiyya, northwest of Jinīn, in what was then British Mandate Palestine. While he was still a teenager, his village schoolteacher convinced him to join the West Bank branch of the Muslim Brotherhood. He studied agronomy, to please his parents, and immediately upon graduating, in the late 1950s, he became a schoolteacher, working in both the West Bank and the East Bank of what was by then the Hashemite Kingdom of Jordan. He went on to study at the University of Damascus, where he obtained a degree in Islamic law in 1966. After the 1967 Arab-Israeli war, he returned to Jordan, where he participated in guerrilla activities in what was known as the "camp of *shaykhs*," reserved for militant Islamists. During Black September, the 1970 conflict between Palestinian fighters and the Jordanian army that resulted in the expulsion of the Palestinian forces from Jordan, 'Azzām remained neutral. He moved to Cairo, where he matriculated at al-Azhar University, and in 1973 he obtained a doctorate in *uṣūl al-fiqh* (legal theory). He returned once again to Jordan and was appointed professor of *sharī'a* law at the University of Jordan, in Amman. An ardent admirer of Sayyid Quṭb, the prominent member of the Egyptian Muslim Brotherhood who had been executed by the Nasserist

- 3691 HORSCH, Silvia. Zu konzeptuellem Gehalt und medialen Dimensionen des dschihadistischen Märtyrerkults des 20. und 21. Jahrhunderts: Das Erbe 'Abdullāh 'Azzāms. *Aggama est bilah*
Salafismus in Deutschland: Entstehung, Radikalisierung und Prävention. Rauf Ceylan, Benjamin Jokisch (hrsg.). Frankfurt am Main: Lang, 2014, (Reihe für Osnabrücker Islamstudien, 17), pp. 85-117. How 'Abd Allāh 'Azzām shaped modern martyrdom, including its distribution through video and audio. *6013230*

21 Kasım 2017